

58. LJETNE PRIREDBE KRK

Ansambl
RESPONSORIUM

Et Angelus dixit...
venecijanski barokni psalmi

Jelena Čilaš, sopran

Martina Klarić, sopran

Darko Solter, bas bariton

Silvio Richter, barokna violina

Ana Benić, blok flaute

Augustin Mršić, viola da gamba

István Kónya, chitarrone

Mario Penzar, čembalo

Grad Krk, 14. kolovoza 2014.

Crkva sv. Franje, 21³⁰

Program:

Et Angelus dixit...
venecijanski barokni psalmi

Claudio Monteverdi: Confitebor tibi Domine
Venite sicientes

Maurizio Cazzati: Capriccio & Passacaglia

Claudio Monteverdi: Laudate Dominum
O bone Jesu

Tarquino Merula: Ciaccona

Heinrich Schütz: Rorate coeli

Claudio Monteverdi: Salve regina
Iste confessor

Johann Rosenmüller: Surgamus ad laudes

Marco Uccellini: Aria sopra la Bergamasca

Claudio Monteverdi: Deus tuorum militum

Et Angelus dixit...

Početak sedamnaestog stoljeća u glazbenom životu Italije bio je obilježen inovacijama i novim stilskim strujanjima koja su se podjednako odrazila na sakralnu i profanu glazbenu produkciju. Nadahnuti madrigali Claudija Monteverdija i emocionalno prožeta glazba Giulija Caccinija definirali su stilski zaokret u glazbeni barok terminom *seconda prattica*. Naglašenost afekta kao tematske osnove svakog glazbenog ostvarenja postala je glavna odrednica novog vala glazbene produkcije, a virtuozni glazbeni efekti i improvizacija dodatno su obojili nove interpretativne trendove. Dakako, prihvaćnje novih estetskih standarda nije se odvijalo jednakom dinamikom u svim glazbenim centrima Italije. Perfekcionistički vokalni slog i stroga tradicionalnost rimske *Capelle Giulije* bili su u suprotnosti s modernim idejama i zvukovnom raskoši venecijanske katedralne kapele. Strogi standardi glazbene izvrsnosti koje je postavio Giovanni Gabrielli učinili su *Capellu di San Marco* najcjenjenijim glazbenim orkestrom toga vremena. Akustička funkcionalnost Bazilike Sv. Marka omogućila je ekstravagantno polikoralno muziciranje (*chori spezzati*) i eleganciju koncertantnog stila (*stile concertato*) po čemu je Venecija bila poznata diljem Europe.

Godine 1613. **Claudio Monteverdi** postao je *maestro di capella* venecijanske prvostolnice. Njegovo dobro poznavanje polikoralnog stila razvidno je iz kapitalnog djela njegova opusa *Vespro della Beata Vergine*, zbirke marijanskih večernjih psalama koju je objavio 1610. za vrijeme službovanja na dvoru knezova Gonzaga u Mantovi. Monteverdijev sakralni opus

smatra se prekretnicom u koncepciji sakralne glazbe sedamnaestog stoljeća. Opseg posla u Bazilici Sv. Marka bio je golem, a Monteverdijevi prihodi nešto o čemu su skladatelji toga vremena mogli samo sanjati. Ne čudi stoga da je Monteverdi imao i nekoliko zamjenika (Giovanni Rovetta, Alessandro Grandi, Giovanni Battista Grillo) koji su i sami bili poznati skladatelji. Nakon velike epidemije kuge 1631. Claudio Monteverdi povukao se u kontemplaciju, zaredivši se u franjevački samostan Santa Maria Gloriosa dei Frari. Godine 1640. objavio je zbirku psalama *Selva morale e spirituale* koja predstavlja krunu njegovog umjetničkog stvaralaštva i koja je po mnogočemu oblikovala glazbeni krajolik sredine sedamnaestog stoljeća.

Glazbena aktivnost u Veneciji početkom sedamnaestog stoljeća nije bila ograničena samo na Baziliku Sv. Marka. Postojao je čitav niz bratovština (*scuola grande*) koje su upošljavale vrsne glazbenike. Stoga je razumljivo da je Venecija bila privlačno odredište za mnoge talijanske i europske skladatelje što je rezultiralo golemom produkcijom novih uradaka i procvatom glazbenog izdavaštva. Venecijanac Giovanni Battista Riccio postao je 1609. godine *maestro di capella* bratovštine *San Giovanni Evangelista*. Na natječaju je izabran ispred Gabriela Sponze, nećaka već tada poznatog skladatelja Francesca Uspera porijeklom iz Rovinja u Istri. Strani skladatelji su često boravili i radili i Veneciji. Među najpoznatijima bio je njemački skladatelj **Heinrich Schütz**, učenik Giovannijskog Gabriellija, koji je venecijanski polikoralni stil prenio u srednju Europu. Neizmjeran je bio Schützov doprinos širenju novog stila. Po povratku u Njemačku veći dio života proveo je kao *kapellmeister* na Saskom dvoru u Dresdenu. Iza

ovog plodnog skladatelja do danas je ostalo sačuvano preko petsto indeksiranih djela. U zbirci *Kleine Geistliche Konzerte*, tiskanoj u Leipzigu 1639. objavio je poznati motet *Rorate coeli desuper*. **Johann Rosenmüller** u Veneciju je pak došao pod drugim okolnostima. Ovaj je talentirani skladatelj imao u Leipzigu uspješnu karijeru no morao je nakon seksualnog skandala prisilno napustiti službu te je karijeru nastavio u Veneciji i znatno pridonio upoznavanju kasnijih talijanskih baroknih skladatelja s djelima Heinricha Schütza. Tako se venecijanski barokni stil nakon gotovo stoljetnog putovanja srednjom Europom vratio nazad u Veneciju. [**Darko Solter**]

Ansabl Responsorium specijalizirao se za izvođenje vokalnih i instrumentalnih formi iz razdoblja renesanse i ranog baroka s posebnim osvrtom na ostvarenja starije hrvatske glazbene baštine. Djeluje u skladu sa suvremenim načelima povijesno osviještene interpretacije rane glazbe, koristeći replike autentičnih glazbala te poštujući znanstveno utemeljene stilske smjernice. U stalnoj potrazi za autentičnim zvucima i doživljajima Responsorium je realizirao niz uspješnih projekata, među kojima su suvremene praizvedbe zbirke Ghirlanda odorifera Gabriella Pulitija te *Amorosi concetti 1612* i *Canti spirituali* Tomasa Cecchina povodom 400-te obljetnice izdanja čime je stekao naklonost publike i kritike. U suradnji s Arheološkim muzejom u Zagrebu ansabl je 2010. pokrenuo koncertni ciklus *Barokne ekstravagance - rana glazba u Arheološkom* koji tematizira glazbeni repertoar sedamnaestog stoljeća. Svoju posvećenost glazbi Responsorium radosno dijeli s vjernom publikom koncertirajući na mnogobrojnim hrvatskim

festivalima (Varaždinske barokne večeri; Glazbene večeri u sv. Donatu; Koncerti u Eufrazijani; Dvigrad festival; BaRoMus - Festival barokne glazbe Rovinj) i u inozemstvu (Austrija, Njemačka, Danska, Slovenija, Češka, Slovačka).

Instrumentarij:

- **blok flaute**, prema S. Ganassi i H.F. Kynsecker (c.1600.); Stephan Blezinger, Eisenach, 2009.
- **viola da gamba**, prema Michel Colichon (1693.); Marco Ternovec, Bruxelles, 2007.
- **chitarrone**, prema Magno Tieffennbrucker (1609.); Hendrik Hasenfuss, Eitorf, 1995.
- **čembalo**, prema Giovanni Battista Giusti (1681.); Sebastiano Cali, Catania, 2009.